
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

עמנואל לוינס והחינוך היהודי - 63982

תאריך עדכון אחרון 05-09-2021

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: חינוך יהודי

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): מיכאל גיליס

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: michael.gillis@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: יום שני 10.00-11.00

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

יחד עם תרומתו החשובה לפילוסופיה הכללית של המערב, במיוחד בתחום האתיקה, הפילוסוף הצרפתי היהודי, עמנואל לוינס, הוא אחד ההוגים היהודים החשובים של המחצית השנייה של המאה העשרים. הייתה לו גם מחויבות גדולה לחיים היהודיים בכלל, ולחינוך היהודי בפרט. הקורס יעסוק במשנתו החינוכית היהודית של לוינס. בין הסוגיות שיידונו: המשמעות החינוכית של תורת המוסר שלו; המשמעות החינוכית והדידקטית של הקריאות התלמודיות; המשמעות של כתביו העוסקים ישירות בחינוך היהודי והחיים היהודיים והמשמעות הכללית של הגותו לחינוך.

מטרות הקורס:

- הכרה בסיסית בהשקפתו הפילוסופית של עמנואל לוינס.
- הבנת תפיסתו היהודית של לוינס.
- ראיית את פועלו והגותו של לוינס על רקע חייו וסביבתו התרבותית.
- היכרות בדרכו של לוינס בפרשנות התלמוד.
- הכרת כתיבתו של לוינס על החינוך היהודי.
- הערכה ביקורתית של רעיונותיו של לוינס והרלבנטיות למציאות הנוכחית.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

- יכולת להתמודד באופן ביקורתי במושגים פילוסופיים רלבנטיים.
- יכולת לקרוא בהבנה את כתביו של לוינס בתחום היהדות והחינוך היהודי.
- יכולת לשקול את ערכם של התפיסה החינוכית של לוינס.

דרישות נוכחות (%) :

85

שיטת ההוראה בקורס: עיון בטקסטים ודיון

הרצאות קצרות

דיון בפורומים של הקורס

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

1. מי היה לוינס?

2. מושגים מרכזיים בהגותו של לוינס: אתיקה כפילוסופיה ראשונה

3. היהדות לפי לוינס

4. יוונית ועברית

5. לוינס כפרשן התלמוד

6. לוינס על החינוך היהודי-
7. דמותו של המורה אצל לוינס
8. השימוש בלוינס בפילוסופיה של החינוך הכללית
9. סיכום

חומר חובה לקריאה:

עמנואל לוינס "חתימה" מתוך חרות קשה - מסות על היהדות, תל אביב תשס"ז עמ' 371-376
עמנואל לוינס, 'לכל הכלבים שבעולם' או הזכות הטבעית "מתוך חרות קשה - מסות על היהדות, תל אביב תשס"ז עמ' 221-223

- פרקים מתוך "האתיקה והאינסופי", ירושלים תשס"ב
- פרק 4 "בדידות ההווה עמ' 52-56
 - פרק 6 "מסתורין וחירות" עמ' 62-66
 - פרק 7 "הפנים" עמ' 67-71
 - פרק 8 "אחריות כלפי האחר" 72-77

עמנואל לוינס "דת למבוגרים" מתוך חרות קשה מסות על היהדות, תל-אביב תשס"ז
הילרי פטנאם, "לוינס על מה שנדרש מאתנו" מתוך פילוסופיה יהודית כמדריך לחיים, ירושלים 2012, עמ' 62-91.

זאב לוי "יוונית" מול "עברית בפילוסופיה של לוינס" מתוך זאב לוי, "האחר והאחריות: עיונים בפילוסופיה של עמנואל לוינס", ירושלים תשנ"ז, עמ' 156-179

Emmanuel Levinas, "The Translation of Scripture" in "In the Time of the Nations" Bloomington 1994 pp. 33-54

עמנואל לוינס, "אל עבר הזולת" מתוך תשע קריאות תלמודיות, ירושלים, תשס"א, עמ' 9-33

Emmanuel Levinas, "Introduction to Four Talmudic Readings" and "Preface to From the Sacred and the Holy" both in *Nine Talmudic Readings* Bloomington 1990' pp3-11 and 91-9

Annette Aronowicz, "Translator's Introduction to Nine Talmudic Readings", Bloomington, 1990 pp. ix-xv

אליזבט גולדוין, רוח בין האותיות: שיעוריו התלמודיים של לוינס, התאמה בין תוכן וצורה, ירושלים, תשע"א, עמ' 72-101.

עמנואל לוינס, פרקים מתוך "חרות קשה: מסות על היהדות" תל-אביב תשס"ז
"היהדות - כיצד היא אפשרית?" עמ' 325-334
"הרהורים על החינוך היהודי" עמ' 345-348
"אנטי הומניזם וחינוך" עמ' 357-368

Annette Aronowicz, "Jewish Education in the Thought of Emmanuel Levinas" in "Abiding Challenges", edited Yisrael Rich and Michael Rosenak, London 1999, pp.

חנוך בן פזי, עמנואל לוינס: האמונה החינוכית, תל-אביב תשע"ו, עמ' 140-179.
דניאל אפשטיין, "המורה בלי 'אורים ותומים': המורה במשנתו של עמנואל לוינס", החינוך ופוסט
מודרניות, ירושלים, תשנ"ט

חנוך בן פזי, עמנואל לוינס: האמונה החינוכית, תל-אביב תשע"ו, עמ' 60-64.
Sharon Todd, "Welcoming and Difficult Learning: Reading Levinas with Education",
in Levinas and Education, edited Denise Egea-Kuehne, New York, 2008, pp.170-185.
Joldersma Clarence W., Beyond Rational Autonomy: Levinas and the Incomparable
Worth of the Student as Singular Other, Interchange 39:1 2008

חומר לקריאה נוספת:

Simon Critchley, "Emmanuel Levinas: a disparate inventory," in The Cambridge
Companion to Levinas, Simon Critchley and Robert Bernasconi (editors), Cambridge
University Press, Cambridge 202, pp. vv-xxviii
Hilary Putnam, Levinas and Judaism in The Cambridge Companion to Levinas, pp.
33-62.

Annette Aronowicz, "Levinas and Jewish Education" in Research Perspectives on
Jewish Education: Studies in Memory of Mordechai Bar-Lev, Edited by Yisrael Rich
and Michael Rosenak, Tel Aviv, 1999, pp. 65-100.

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %
הרצאה 10 %
השתתפות 10 %
הגשת עבודה 0 %
הגשת תרגילים 0 %
הגשת דו"חות 0 %
פרויקט מחקר 0 %
בחנים 0 %
אחר 80 %
עבודה מסכמת

מידע נוסף / הערות: